

Bogen handler om skuespilleren Michael Persbrandt. Den er ført i tasterne af forfatteren Carl-Johan Vallgren efter diktat af Persbrandt.

Vallgren er visesanger og musiker med et tidligere litterært repertoire inden for historisk satire i romanform. Før den aktuelle bog om Persbrandt har Vallgren i 2004 skrevet *Dokumenter vedrørende spilleren Rubashov*, som handler om den spilafhængige mand, Rubashov, som i St. Petersburg nytårsaften 1899-1900 taber sin sjæl i et parti kort med djævelen. Persbrandt er svensk skuespiller, han er kendt fra roller i en række spændingsfilm og fra teatret i Sverige. I Danmark kendes Persbrandt mest fra TV-serier, hvor han ifølge min oversigt altid har rollen som den politimand eller efterretningsagent, som klarer farlige opgaver. Persbrandt spiller den rolle, som publikum skal have sympati med, selv om det mange gange også er tydeligt, at rollen er i konflikt med omgivelserne eller forestiller en ensom figur.

Bogen begynder med et par sider med øjebliksbeskrivelser fra en rejse, som Persbrandt og sønnen på 10 år har haft til Nepal, hvor Persbrandt åbenbart via sin status som kendis tjente som en slags public relation ambassadør for UNICEF. Persbrandt og sønnen besøgte et område, hvor der havde været jordskælv. Undertegnede var først noget forvirret over denne begyndelse på bogen, fordi indledningen eventuelt kunne være en slags litterær finte mellem skuespillerens roller og den personlige fortælling. Men selv om sproget også i denne indledning er malende, var der ikke dramatik på rejsen, og en eventuel litterær sammenhæng mellem indledningen i Nepal og Persbrands roller er der ikke. Tanken er åbenbart en anden, dvs. at bogens start og slutningen skal bindes sammen, idet rejsen med sønnen skal være en forsoning efter den række af familiære ulykker, som hoveddelen af bogen fortæller om. Men det virker dårligt.

Persbrandts opvækst beskrives på de følgende halvt hundrede sider. Han var udsat for omsorgssvigt. Derefter kommer man frem til bogens hovedafsnit. Arbejdet som skuespiller med film og teater skildres kronologisk med mange detaljer. Persbrandts personlige forhold til kolleger i en lang række produktioner udleveres skånselsløst. Der fortælles også om Persbrandts og kollegernes seksuelle relationer inden for kunstnermiljøet. Muligvis kan bogens beskrivelser give mere brændstof til #MeToo-mediastormen. Og eventuelt er der her en guldgrube for film- og teaterinteresserede, som har behov for indblik i, hvad man kan forestille sig, der eventuelt i nogle tilfælde foregår backstage. Uden at det nødvendigvis er fyldestgørende fortællinger.

Handlingen drejer sig først som sidst om personen Michael Persbrandt. Man forstår både ud fra bogens indhold og formen på fortællingen, at Persbrandt har store personlige udfordringer med at styre følelser og adfærd. Bagved en detaljeret fortælling om et intenst og tætpakket forløb med en lang række roller som skuespiller, et turbulent privatliv og impulspræget utroskab, bliver hovedfortællingen hans årelange ned- og opture med misbrug af stoffer. Det går jævnt ned, og han når bunden. Familien og forholdet til børnene ødelægges. Hans tilværelse indskrænkes til et, ifølge fortællingen, enormt arbejdspress, narkomisbrug og hovedløs flugt fra pressen, som forfølger ham, fordi han er en kendt person, som tabloidpressen kan tjene penge på.

Ifølge bogens første halvtreds sider kunne man mene at Persbrandts vanskeligheder skyldes omsorgssvigt i barndommen. I løbet af bogen bliver det tydeligt, at der er flere årsager, og i slutningen af den kronologiske fremstilling kommer en erkendelse hos Persbrandt af, at han må have behandling for en bipolar lidelse. Fortællingen slutter med, at Persbrandt accepterer at få en diagnose, går i behandling, lægger stofferne på hylden og får familien tilbage.

Bogen er hæsblæsende. For nogle læsere, som ikke interesserer sig for detaljer i kunstmiljøet, vil opremsningen være temmelig monoton. Bogen har ikke efter min mening litterær kvalitet via skriftsprog eller form. Bogen er dog provokerende, fordi Persbrandt afslører, at han har haft og sandsynligvis stadig har, et forfærdeligt liv.

Det er klart, at den vigtigste hensigt med denne bog er, at Michael Persbrandt fortæller om personen Michael Persbrandt. Denne anmelder er psykolog og er i den rolle vant med at beskytte mennesker imod sig selv og imod andre menneskers smertelige indsyn i deres privatliv. Da Persbrandts hensigt imidlertid er at fortælle den private lidelseshistorie, kan bogen ikke anmeldes uden, at det almindelige psykolog-hensyn sættes til side.

Bogen er en lang rablende talestrøm fra en kunstner med en bipolar lidelse, eller en diagnose med bogstavkombination. En mand, som både kan have et enormt brændstof af energi, men også lever med stor smerte. Det er dog en speciel smerte. Fortællingen domineres af Persbrandts ego, alt ses fra hans vinkel. Fx ødelægges hans forhold til familien efterhånden, som ulykkerne kommer rullende. Men det, som er vigtigt for Persbrandt, også efterfølgende, hvor han dikterer bogen, er, at der ikke måtte ske noget med de kære, fordi de var de vigtigste for ham. Pointen er imidlertid, at de kære ifølge Persbrands valg af ord, ikke har værdi i sig selv. Det er Persbrandts eget tab, som er det vigtigste.

Afslutningen er, at Persbrandt, efter at han har nået bunden, som det teatralisk beskrives, accepterer at få en diagnose og behandling. Han skal derefter være kommet på ret køl, og han har fået familielivet tilbage, ifølge de sidste sider. Det er ikke overbevisende. Det fremstår for denne anmelder som, at Persbrandt har behov for at forklare den årelange række af ulykker, han har udsat omgivelserne for, inklusive sexmisbrug, med at han bare var syg. Og at hans situation nu, via en åbenbaring af en diagnose og behandling, pludselig har forandret sig fuldstændig. Det kan ikke være rigtigt. Ritalinen kan hjælpe med at dæmpe udsvingene, men det er et skønmaleri, at vanerne med årelang tilsidesættelse af andre menneskers behov og et dybt selvcentreret syn på omgivelserne skal være forsvundet på grund af medicin.

Bogen er skrevet efter, at behandlingen skal være lykkedes. Alligevel er måden, som historien altså nu afleveres på, typisk for et menneske med store problemer med selvoptagethed og impulsiv adfærd. Fremstillingen er ensidigt maskulin, ekstremt manisk og dybt egocentrisk. Som sådan kan bogen have en faglig værdi ved at belyse dette specielle psykiske univers.

Af Jan Rimau, psykolog, pensionist

